

Υπόθεση C-354/23 [Seberts]¹

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

8 Ιουνίου 2023

Αιτούν δικαστήριο:

College van Beroep voor het bedrijfsleven (Κάτω Χώρες)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

6 Ιουνίου 2023

Προσφεύγουσα:

LM BV

Καθού:

Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Απόφαση περί παραπομπής

COLLEGE VAN BEROEP VOOR HET BEDRIJFSLEVEN (διοικητικό εφετείο αρμόδιο επί οικονομικών υποθέσεων, Κάτω Χώρες) (στο εξής: **College**)

[...] [παραλειπόμενα] Απόφαση του σχηματισμού μείζονος συνθέσεως της 6ης Ιουνίου 2023 στην υπόθεση μεταξύ της B.V. [1η ονομασία] (στο εξής: γεωργική εκμετάλλευση) στο [τόπος], προσφεύγουσας

[...] [παραλειπόμενα]

και

του **Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit** (Υπουργού Γεωργίας, Φυσικού Περιβάλλοντος και Ποιότητας των Τροφίμων, Κάτω Χώρες) (στο εξής: Υπουργός), καθού [...]. [παραλειπόμενα].

¹ Η ονομασία που έχει δοθεί στην παρούσα υπόθεση είναι πλασματική. Δεν αντιστοιχεί στο πραγματικό όνομα κανενός διαδίκου.

Η πορεία της διαδικασίας

Με απόφαση της 28ης Αυγούστου 2020, ο Υπουργός απέρριψε την αίτηση επιδότησης της γεωργικής εκμετάλλευσης στο πλαίσιο του τίτλου 2.3 «Ενεργειακή απόδοση στην καλλιέργεια σε θερμοκήπια» του Regeling nationale EZK- en LNV-subsidies (καθεστώς περί εθνικών επιδοτήσεων του Υπουργείου Οικονομίας και Κλίματος καθώς και του Υπουργείου Γεωργίας, Φύσης και Ποιότητας Τροφίμων) (στο εξής: Regeling).

Με απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 2020 (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση) ο Υπουργός απέρριψε τη διοικητική ένσταση της γεωργικής εκμετάλλευσης ως αβάσιμη.

Η γεωργική εκμετάλλευση άσκησε προσφυγή κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως [διεξαγωγή της διαδικασίας][...][μη μεταφρασμένο]

Σκεπτικό

Αντικείμενο της κύριας δίκης και κρίσιμα πραγματικά περιστατικά

1. Η γεωργική εκμετάλλευση δραστηριοποιείται στον τομέα της καλλιέργειας σε θερμοκήπια και καλλιεργεί κτηνοτροφικά φυτά. Στις 30 Ιουνίου 2020 υπέβαλε αίτηση ενίσχυσης συνολικού ύψους 27 800 ευρώ για το έργο «Σύνδεση με το δίκτυο Roca» (φυσική διασύνδεση με το δίκτυο διανομής θέρμανσης). Η γεωργική εκμετάλλευση πρόκειται να συνδεθεί με το δίκτυο διανομής θέρμανσης του σταθμού παραγωγής ενέργειας Roca στο Capelle aan den IJssel. Προς τούτο, συνήψε δύο συμβάσεις. Η πρώτη σύμβαση συνήφθη με την Eneco Warmte & Leveringsbedrijf B.V. (στο εξής: Eneco) και αφορά τη διασύνδεση με το δίκτυο διανομής θέρμανσης. Πρόκειται για την κατασκευή του αγωγού που διέρχεται κάτω από δημόσιους δρόμους από το κύριο δίκτυο προς το λεβητοστάσιο της γεωργικής εκμετάλλευσης (στο εξής: διασύνδεση Eneco). Στο λεβητοστάσιο έχει εγκατασταθεί σφραγισμένος εναλλάκτης θερμότητας από την Eneco. Το λεβητοστάσιο βρίσκεται στην έκταση της γεωργικής εκμετάλλευσης. Η Eneco υλοποιεί και χειρίζεται την εν λόγω διασύνδεση· η διασύνδεση μες στο λεβητοστάσιο είναι σφραγισμένη, η δε γεωργική εκμετάλλευση δεν έχει πρόσβαση σε αυτήν. Η Eneco αποκτά την κυριότητα της εν λόγω διασύνδεσης μέσω σύστασης δικαιώματος χρήσης γης για τον αγωγό και τον εναλλάκτη θερμότητας στην έκταση της γεωργικής εκμετάλλευσης. Η εκμετάλλευση κατέβαλε στην Eneco εφάπαξ αμοιβή για την εν λόγω διασύνδεση. Η δεύτερη σύμβαση συνήφθη με τη B.V. [ονομασία 2] (στο εξής: [ονομασία 2]) και αφορά τη διασύνδεση από το λεβητοστάσιο προς τα θερμοκήπια της γεωργικής εκμετάλλευσης (στο εξής: διασύνδεση [ονομασία 2]). Η γεωργική εκμετάλλευση αποκτά την κυριότητα αυτής της διασύνδεσης [ονομασία 2].

Με απόφαση της 28ης Αυγούστου 2020, ο Υπουργός απέρριψε την αίτηση επιδότησης με την αιτιολογία ότι η γεωργική εκμετάλλευση δεν αποκτά

κυριότητα επί της διασύνδεσης Eneco. Με την προσβαλλόμενη απόφαση, ο Υπουργός επικύρωσε την ως άνω απόφαση.

Νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

2.1

Το άρθρο 107 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΣΛΕΕ), κατά το μέρος που ενδιαφέρει στην υπό κρίση υπόθεση, ορίζει τα εξής:

«(1) Ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη μέλη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές, εκτός αν οι Συνθήκες ορίζουν άλλως.

[...]

(3) Δύνανται να θεωρηθούν ότι συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά:

[...]

γ) οι ενισχύσεις για την προώθηση της αναπτύξεως ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον·

[...]»

2.2

Οι κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις στον γεωργικό και τον δασονομικό τομέα και στις αγροτικές περιοχές για την περίοδο 2014-2020, οι οποίες τέθηκαν σε ισχύ την 1η Ιουλίου 2014 (στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές), 2014/C 204/01, κατά το μέρος που ενδιαφέρει στην υπό κρίση υπόθεση, έχουν ως εξής:

«[...]

(4) Με τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές η Επιτροπή καθορίζει τις προϋποθέσεις και τα κριτήρια βάσει των οποίων οι ενισχύσεις για τον γεωργικό και τον δασοκομικό τομέα και για τις αγροτικές περιοχές θεωρείται ότι συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά και ορίζει τα κριτήρια για τον καθορισμό των περιοχών που πληρούν τους όρους του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης. [...]

[...]

ΜΕΡΟΣ ΙΙ. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Κεφάλαιο 1. Ενισχύσεις στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της πρωτογενούς παραγωγής, της μεταποίησης και της εμπορίας γεωργικών προϊόντων

1.1.

Μέτρα αγροτικής ανάπτυξης

1.1.1.

Επενδυτικές ενισχύσεις

(133) Το παρόν τμήμα εφαρμόζεται στις επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις που συνδέονται με την πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων και στις επενδύσεις που είναι συναφείς με τη μεταποίηση γεωργικών προϊόντων και την εμπορία γεωργικών προϊόντων.

[...]

1.1.1.1. Ενισχύσεις για επενδύσεις σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις που συνδέονται με την πρωτογενή γεωργική παραγωγή

(135) Η Επιτροπή θα θεωρεί ότι οι ενισχύσεις για επενδύσεις σε ενσώματα ή άυλα στοιχεία ενεργητικού σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις που συνδέονται με πρωτογενή γεωργική παραγωγή συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, εάν είναι σύμφωνες με τις κοινές αρχές αξιολόγησης που καθορίζονται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές και τη γενική προϋπόθεση για τις επενδυτικές ενισχύσεις που προβλέπεται στο σημείο (134) του παρόντος εγγράφου, και πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις.

(136) Το παρόν τμήμα αφορά τις ενισχύσεις για επενδύσεις σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις που συνδέονται με την πρωτογενή γεωργική παραγωγή. Οι επενδύσεις αυτές πραγματοποιούνται από έναν ή περισσότερους δικαιούχους ή αφορούν ενσώματο ή άυλο περιουσιακό στοιχείο που χρησιμοποιείται από έναν ή περισσότερους δικαιούχους.

(137) Το παρόν τμήμα ισχύει επίσης για τις επενδύσεις σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού που συνδέονται με την παραγωγή βιοκαυσίμων ή την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στις εκμεταλλεύσεις, εφόσον πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις: [...]

[...]

(143) Η επένδυση πρέπει να επιδιώκει τουλάχιστον έναν από τους ακόλουθους στόχους:

(α) βελτίωση των συνολικών επιδόσεων και της βιωσιμότητας της γεωργικής εκμετάλλευσης, ιδίως μέσω της μείωσης του κόστους παραγωγής ή της βελτίωσης και αναδιάταξης της παραγωγής·

(β) βελτίωση του φυσικού περιβάλλοντος, των συνθηκών υγιεινής ή των προτύπων για την καλή μεταχείριση των ζώων, υπό την προϋπόθεση ότι οι σχετικοί στόχοι της εν λόγω επένδυσης υπερβαίνουν τα ισχύοντα πρότυπα της Ένωσης·

[...]

Επιλέξιμες δαπάνες

(144) Οι ενισχύσεις καλύπτουν τις ακόλουθες επιλέξιμες δαπάνες:

(α) την κατασκευή, την αγορά, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδοτικής μίσθωσης, ή τη βελτίωση ακινήτων [...].

[...]»

Το εθνικό δίκαιο

2.3

Το *Regeling*, κατά το μέρος που ενδιαφέρει στην υπό κρίση υπόθεση, έχει ως εξής:

«[...]

Τίτλος 2.3. Ενεργειακή απόδοση στην καλλιέργεια σε θερμοκήπια

[...]

Άρθρο 2.3.2. Χορήγηση επιδοτήσεων

(1) Ο Υπουργός χορηγεί, κατόπιν αιτήσεως, επιδοτήσεις σε εκμετάλλευση καλλιέργειας σε θερμοκήπια ή σε ένωση εκμεταλλεύσεων καλλιέργειας σε θερμοκήπια, για τον ακόλουθο εξοπλισμό, εγκαταστάσεις ή μηχανήματα:

[...]

b) τη φυσική διασύνδεση με δίκτυο διανομής θέρμανσης».

Άρθρο 2.3.3. Όροι επιδότησης

(1) Ο Υπουργός χορηγεί επιδοτήσεις για επενδύσεις κατά την έννοια του άρθρου 2.3.2 υπό την προϋπόθεση ότι η επένδυση ανταποκρίνεται σε τουλάχιστον έναν από τους στόχους που διαλαμβάνονται στο σημείο, 143, στοιχεία α' ή β', [των κατευθυντήριων γραμμών].

[...]

Άρθρο 2.3.6. Επιδοτούμενες δαπάνες

(1) Οι δαπάνες που διαλαμβάνονται στο σημείο 144, στοιχείο α' [...] [των κατευθυντήριων γραμμών] είναι επιδοτούμενες.

Άρθρο 2.3.8. Κρατικές ενισχύσεις

«Οι επιδοτήσεις που διαλαμβάνονται στο άρθρο 2.3.2 περιλαμβάνουν κρατικές ενισχύσεις και καλύπτονται από τα μέτρα κρατικών ενισχύσεων SA.50448 (2018/N) και SA.59823 (2020/N), καθώς και το σημείο 1.1.1.1. [των κατευθυντήριων γραμμών]».

2.4

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (στο εξής: Επιτροπή) με αποφάσεις της 21ης Σεπτεμβρίου 2018, SA.50448 (2018/N) και της 11ης Μαΐου 2021, SA.59823 (2020/N) αποφάσισε ότι το καθεστώς κρατικών ενισχύσεων που περιλαμβάνεται στο πλαίσιο του τίτλου 2.3 «Ενεργειακή απόδοση στην καλλιέργεια σε θερμοκήπια» του Regeling, όπως τροποποιήθηκε, ήταν συμβατό με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο γ', ΣΛΕΕ. Η Επιτροπή κατέληξε, μεταξύ άλλων, στο συμπέρασμα ότι πληρούνταν οι προϋποθέσεις του μέρους II, τμήμα 1.1.1.1 με τίτλο «κατηγορίες ενισχύσεων», «Ενισχύσεις για επενδύσεις σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις που συνδέονται με την πρωτογενή γεωργική παραγωγή».

Άποψη της γεωργικής εκμετάλλευσης

3. Η γεωργική εκμετάλλευση δεν συμφωνεί με την απόρριψη της αίτησης επιδότησης. Κατά την άποψή της, το εφάπαξ τέλος που κατέβαλε στην Eneco για τη διασύνδεση Eneco εμπίπτει στις δαπάνες, που διαλαμβάνονται στο σημείο 144, στοιχείο α', των κατευθυντήριων γραμμών. Το εν λόγω τέλος αντιστοιχεί στις δαπάνες διασύνδεσης οι οποίες συνίστανται στις δαπάνες εγκατάστασης και διασύνδεσης των φυσικών αγωγών με το κύριο δίκτυο, καθώς και στη δαπάνη για τον εναλλάκτη θερμότητας για την παροχή θέρμανσης. Κατά τη γεωργική εκμετάλλευση, ούτε από το Regeling ούτε από τις κατευθυντήριες γραμμές προκύπτει ότι η κτήση κυριότητας επί της διασύνδεσης (επί του αγωγού από το κεντρικό δίκτυο και επί του εναλλάκτη θερμότητας) ασκεί επιρροή για τη χορήγηση της επιδότησης. Από τις κατευθυντήριες γραμμές προκύπτει κατ' ουσίαν ότι μπορεί να πρόκειται για ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού και ότι η επιδότηση πρέπει να καλύπτει τις δαπάνες κατασκευής, [ή] αγοράς,

συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδοτικής μίσθωσης. Επομένως, η κτήση αποτελεί έναν από τους πιθανούς τρόπους πραγματοποίησης δαπανών. Ως εκ τούτου, οι λοιποί τρόποι (κατασκευή και χρηματοδοτική μίσθωση) είναι επίσης νόμιμοι. Σε περίπτωση είσπραξης τέλους διασύνδεσης, τούτο αποτελεί άυλο περιουσιακό στοιχείο. Εάν το εν λόγω τέλος διασύνδεσης χρησιμοποιείται από τον ανάδοχο για τη χρηματοδότηση της κατασκευής του δικτύου διανομής θέρμανσης, τούτο είναι σύμφωνο με τις κατευθυντήριες γραμμές. Όσον αφορά την ασφαλή και αξιόπιστη λειτουργία του δικτύου διανομής θέρμανσης, η Eneco δεν θα είχε τη δυνατότητα να μεταβιβάσει την κυριότητα επί του δικτύου (ή τμήματος αυτού) και, ως εκ τούτου, τη συντήρησή του σε συνδεδεμένη ατομική εκμετάλλευση. Οι δαπάνες τις οποίες πραγματοποίησε η Eneco και οι οποίες μετακλήστηκαν στη γεωργική εκμετάλλευση μέσω της αμοιβής για τη διασύνδεση αντικατοπτρίζουν το πραγματικό κόστος υλικών και διασύνδεσης. Επιπλέον, η γεωργική εκμετάλλευση επικαλείται την αρχή της ισότητας. Άλλες γεωργικές εκμεταλλεύσεις έλαβαν παρόμοιες επιδοτήσεις. Συναφώς, παραπέμπει σε εκμεταλλεύσεις οι οποίες διαθέτουν φυσική διασύνδεση με δίκτυο CO₂ της OCAP και καταβάλλουν για τον λόγο αυτό τέλος διασύνδεσης στην OCAP, ενώ το δίκτυο CO₂ και οι διασυνδέσεις σε αυτό ανήκουν στην OCAP. Περαιτέρω, η αίτηση επιδότησης αφορά επίσης τη διασύνδεση [ονομασία 2] της οποίας μάλιστα την κυριότητα αποκτά η γεωργική εκμετάλλευση. Εσφαλμένως ο Υπουργός δεν αποφάνθηκε επί του τμήματος αυτού της αίτησης επιδότησης.

Η άποψη του Υπουργού

4. Ο Υπουργός εκτιμά ότι βασίμως απέρριψε την αίτηση επιδότησης. Από το νομικό πλαίσιο (που εκτίθεται ανωτέρω) προκύπτει ότι οι επιλέξιμες για επιδότηση δαπάνες είναι δαπάνες οι οποίες πρέπει να θεωρηθούν ως επένδυση. Πρόκειται δηλαδή για επενδυτική ενίσχυση. Μια επένδυση σχετίζεται πάντοτε με την απόκτηση ορισμένου αγαθού που συνεπάγεται κτήση κυριότητας. Στην υπό κρίση υπόθεση, στη διασύνδεση Eneco δεν επενδύει η γεωργική εκμετάλλευση, αλλά η ίδια η Eneco. Η γεωργική εκμετάλλευση κατέβαλε απλώς ένα τέλος. Στο μέτρο που δεν αποκτά κυριότητα επί της διασύνδεσης Eneco, δεν υφίσταται επένδυση κατά την έννοια των σημείων 133 και 144, στοιχείο α', των κατευθυντηρίων γραμμών.

Η σύγκριση με τις επιδοτήσεις που χορηγήθηκαν για τη φυσική διασύνδεση με το δίκτυο CO₂ της OCAP δεν μπορεί να γίνει δεκτή, δεδομένου ότι σε εκείνη την περίπτωση καταβλήθηκαν επιδοτήσεις μόνο για το τμήμα που ανήκε στον αιτούντα. Επομένως, δεν υπήρξε παραβίαση της αρχής της ισότητας. Περαιτέρω, οι πραγματικές δαπάνες για τη διασύνδεση Eneco δεν είναι γνωστές, δεδομένου ότι η Eneco χρέωσε μόνον αμοιβή για τη διασύνδεση, χωρίς άλλη διευκρίνιση.

Οι δαπάνες για τη διασύνδεση [ονομασία 2] είναι, κατ' αρχήν, απολύτως επιλέξιμες για επιδοτήσεις. Ωστόσο, η σύμβαση με [ονομασία 2] λύεται εάν δεν χορηγηθούν επιδοτήσεις για τη φυσική διασύνδεση με το δίκτυο διανομής θέρμανσης.

Σκεπτικό της απόφασεως περί παραπομπής

5. Κατά το άρθρο 2.3.2, στοιχείο b, του Regeling, ο Υπουργός χορηγεί επιδότηση για τη φυσική διασύνδεση με δίκτυο διανομής θέρμανσης. Οι δαπάνες οι οποίες διαλαμβάνονται στο σημείο 144, στοιχεία α' και β', των κατευθυντηρίων γραμμών είναι επιλέξιμες για επιδότηση κατά το άρθρο 2.3.6 του Regeling σε περίπτωση επένδυσης κατά την έννοια των κατευθυντηρίων γραμμών. Επομένως, όσον αφορά το ζήτημα αν πρέπει να χορηγηθούν ενισχύσεις για τη χρηματοδότηση της φυσικής διασύνδεσης με το δίκτυο διανομής θέρμανσης καθοριστική σημασία στην υπό κρίση υπόθεση έχουν οι κατευθυντήριες γραμμές, ιδίως δε η ερμηνεία της έννοιας «επένδυση».

6. Το σημείο 144, στοιχείο α', των κατευθυντηρίων γραμμών ορίζει ότι οι ενισχύσεις πρέπει να καλύπτουν τις δαπάνες που συνδέονται με την κατασκευή, την αγορά, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδοτικής μίσθωσης, ή τη βελτίωση ακινήτων. Με δεδομένο ότι το εν λόγω σημείο περιέχεται στο τμήμα 1.1.1., σημείο 1.1.1.1., αφορά –και λόγω των σημείων 135, 136 και 137 που περιέχονται σε αυτό– τις επενδυτικές ενισχύσεις, ιδίως ενισχύσεις για επενδύσεις σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Η έννοια των «επενδύσεων σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού» δεν ορίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές. Στην καθομιλουμένη, πρόκειται για τη χρήση κεφαλαίων (χρημάτων) για την απόκτηση ή τον εκσυγχρονισμό ενσώματων και άυλων περιουσιακών στοιχείων. Εξ αυτού δεν συνάγεται άνευ ετέρου ότι είναι αναγκαία προς τούτο η κτήση κυριότητας επί ακινήτου. Αντιθέτως, θα μπορούσε να συναχθεί από τη φύση των επιλέξιμων δαπανών τις οποίες καλύπτουν οι ενισχύσεις κατά το σημείο 144, στοιχείο α', των κατευθυντηρίων γραμμών, ήτοι τις δαπάνες κατασκευής, αγοράς ή βελτίωσης ακινήτων, ότι ο δικαιούχος της ενίσχυσης, ακόμη και για κατασκευή ή βελτίωση ακινήτων, υποχρεούται να είναι ή να καταστεί κύριος των ακινήτων τα οποία αφορούν οι δαπάνες. Εντούτοις, το γεγονός ότι η αγορά μπορεί επίσης να περιλαμβάνει τη χρηματοδοτική μίσθωση θα μπορούσε και πάλι να υποδηλώνει ότι δεν απαιτείται κτήση κυριότητας για τη χορήγηση επενδυτικών ενισχύσεων. Ούτε άλλες γλωσσικές εκδόσεις, όπως η γαλλική, η γερμανική ή η αγγλική, παρέχουν στο College σαφήνεια ως προς την ερμηνεία των εφαρμοστέων στην υπό κρίση υπόθεση κατευθυντηρίων γραμμών.

7. Η γεωργική εκμετάλλευση επισημαίνει, συναφώς, ότι η διασύνδεση Eneco, για την οποία καταβάλλει στην Eneco την αμοιβή του έργου, οδηγεί σε αύξηση της αξίας της εκμετάλλευσης, με αποτέλεσμα τη βελτίωση του σχετικού ακινήτου. Κατά τη συνεδρίαση του College, έγινε σύγκριση με τη μίσθωση ηλιακών συλλεκτών για μια οικία: ο ιδιοκτήτης της οικίας δεν αποκτά την κυριότητα των ηλιακών συλλεκτών, ωστόσο αυτοί πράγματι αυξάνουν την αξία της οικίας και, ως εκ τούτου, θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι υπάρχει σχετική βελτίωση της οικίας.

8. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, για την ερμηνεία διατάξεως του δικαίου της Ένωσης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη

ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 22ας Ιανουαρίου 2020, *Ursa Major Services BV*, C-814/18, EU:C:2020:27, σκέψη 49 και της 27ης Ιανουαρίου 2021, *De Ruiter*, C-361/19, EU:C:2021:71, σκέψη 39).

9. Όσον αφορά τους στόχους του σημείου 143, στοιχεία α' και β', των κατευθυντηρίων γραμμών, οι οποίοι αποσκοπούν στη βελτίωση των συνολικών επιδόσεων και της βιωσιμότητας της γεωργικής εκμετάλλευσης, καθώς και στη βελτίωση του φυσικού περιβάλλοντος, δεν προκύπτει ότι ο δικαιούχος της επιδότησης υποχρεούται κατ' ανάγκη να αποκτήσει κυριότητα επί των ακινήτων τα οποία αφορούν οι δαπάνες. Κατ' αυτόν τον τρόπο, οι δυνατότητες θα περιορίζονταν αποκλειστικά σε περιπτώσεις κατά τις οποίες οι επενδύσεις αφορούν δαπάνες που σχετίζονται με αγαθά που ανήκουν ή περιέρχονται στην κυριότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Η φυσική διασύνδεση με το δίκτυο διανομής θέρμανσης έχει ως αποτέλεσμα τη βελτίωση των συνολικών επιδόσεων και της βιωσιμότητας της γεωργικής εκμετάλλευσης, καθώς και τη βελτίωση του φυσικού περιβάλλοντος, είτε αποτελεί ιδιοκτησία της γεωργικής εκμετάλλευσης είτε όχι. Συναφώς, ενδέχεται επίσης να ασκεί επιρροή το γεγονός ότι, όπως επισημαίνει η γεωργική εκμετάλλευση, η *Eneco* δεν έχει τη δυνατότητα να μεταβιβάσει, στο πλαίσιο της ασφαλούς και αξιόπιστης λειτουργίας του δικτύου διανομής θέρμανσης, την κυριότητα επί του δικτύου και, ως εκ τούτου, τη συντήρησή του σε συνδεδεμένη ατομική εκμετάλλευση.

10. Επομένως, από τους προαναφερθέντες στόχους των κατευθυντηρίων γραμμών θα μπορούσε να συναχθεί ότι, για τη χορήγηση επενδυτικών ενισχύσεων οι οποίες καλύπτουν δαπάνες κατασκευής, αγοράς ή βελτίωσης ακινήτων, ο δικαιούχος της ενίσχυσης δεν υποχρεούται να είναι ή να καθίσταται ο ίδιος κύριος των ακινήτων τα οποία αφορούν οι δαπάνες. Συναφώς, πρέπει ωστόσο να υπομνησθεί ότι οι κατευθυντήριες γραμμές συνιστούν παρέκκλιση από τη γενική αρχή του ασυμβιβάστου των κρατικών ενισχύσεων με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Το Δικαστήριο έχει ερμηνεύσει συσταλτικά τις παρεκκλίσεις από την αρχή αυτή (βλ., επί παραδείγματι, απόφαση της 23ης Φεβρουαρίου 2006, *Atzeni κ.λπ.*, C-346/03 και C-529/03, EU:C:2006:130, σκέψη 79).

11. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, το ακριβές περιεχόμενο των κατευθυντηρίων γραμμών, ιδίως τα σημεία 135, 136, 137 και 144, στοιχείο α', αυτών, δεν είναι υπεράνω πάσης εύλογης αμφιβολίας. Δεδομένου ότι η ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης συναφώς είναι αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς, το *College* υποχρεούται, δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, να υποβάλει στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως. Κατά συνέπεια, το *College* υποβάλλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

Έχουν οι κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις στον γεωργικό και τον δασονομικό τομέα και στις αγροτικές περιοχές για την περίοδο 2014-2020 [2014/C 204/01], και ιδίως τα σημεία 135, 136, 137 και 144, στοιχείο α', αυτών, την έννοια ότι επενδυτική ενίσχυση για την κάλυψη δαπανών κατασκευής, αγοράς ή βελτίωσης ακινήτων υφίσταται μόνον

οσάκις ο ίδιος ο δικαιούχος της επιδότησης είναι ή καθίσταται κύριος των ακινήτων τα οποία αφορούν οι δαπάνες;

12. [Αναστολή της διαδικασίας] [...] [μη μεταφρασμένο]

ΔΙΑΤΑΚΤΙΚΟ

[Απόφαση περί παραπομπής του ανωτέρω ερωτήματος και αναστολής της διαδικασίας] [τελική διατύπωση και υπογραφές][...] [μη μεταφρασμένο]

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ